

УДК 378.016:792.8.071.4

Олександр Нечіпоренко

Криворізький державний педагогічний університет

ORCID ID 0009-0002-4723-5213

DOI 10.24139/2312-5993/2025.01/193-204

ВІДЕОАНАЛІЗ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті досліджено відеоаналіз як ефективний інструмент формування професійної рефлексії майбутніх керівників хореографічних колективів в умовах воєнного стану. Метою дослідження є визначення рівня готовності здобувачів хореографічної освіти до використання відеоаналізу та розробка методичних рекомендацій щодо його впровадження. Застосовано комплекс методів: теоретичні, емпіричні та статистичні. Виявлено нерівномірність розвитку компонентів готовності: високий рівень мотивації (72%) при середньому рівні когнітивних (58%) та діяльнісних (54%) навичок. Розроблено тривірневу систему навчальних завдань та визначено педагогічні умови ефективного використання відеоаналізу. Встановлено пряму кореляцію ($r=0.78$) між систематичним застосуванням відеоаналізу та розвитком професійної рефлексії. Перспективи подальших досліджень стосуються розробки системи критеріїв оцінювання групового виконання та методик асинхронної роботи з відеоматеріалами.

Ключові слова: відеоаналіз, професійна рефлексія, керівник хореографічного колективу, змішане навчання, професійна підготовка хореографів, інноваційні технології навчання, дистанційна освіта, воєнний стан.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану в Україні система вищої освіти зіткнулася з новими викликами, що потребують інноваційних підходів до організації освітнього процесу. Перехід на змішаний формат навчання, де значна частина занять проводиться онлайн, актуалізував потребу в ефективних інструментах дистанційної підготовки майбутніх керівників хореографічних колективів. Особливої значущості набуває використання відеоаналізу як засобу формування професійної рефлексії, що дозволяє забезпечити якісний освітній процес навіть за умов дистанційного навчання.

Практика показує, що більшість майбутніх керівників хореографічних колективів стикаються з труднощами при аналізі власної виконавської та педагогічної діяльності, особливо в умовах онлайн-навчання. Відсутність об'єктивної рефлексії призводить до формування неправильних рухових стереотипів та педагогічних підходів. Відеоаналіз надає унікальну можливість розвивати рефлексивні вміння через детальний аналіз власної діяльності та

групової роботи в асинхронному режимі. Важливим аспектом у цьому контексті є психологічний бар'єр, який відчують здобувачі освіти при перегляді власного виконання. Досвід показує, що початковий дискомфорт поступово змінюється конструктивним аналізом, коли студенти опановують методику самопостереження та самоаналізу.

Проблема набуває особливої гостроти в контексті професійної підготовки хореографів, оскільки традиційні методи навчання, засновані на безпосередньому контакті викладача та студента, стають частково недоступними. Виникає необхідність розробки та впровадження нових методичних підходів, які б забезпечували формування професійних компетентностей майбутніх фахівців в умовах обмеженого доступу до традиційних форм навчання. Специфіка хореографічної освіти полягає в її практико-орієнтованому характері, де візуальне сприйняття та безпосереднє моделювання рухів відіграють ключову роль.

Особливої уваги потребує питання технічного та методичного забезпечення процесу використання відеоаналізу. Якість відеоматеріалу суттєво впливає на результативність аналізу, тому важливо враховувати такі параметри як: освітлення, ракурс зйомки, якість зображення, звуковий супровід, можливість сповільненого перегляду та зміни масштабу зображення. Особливої цінності набуває багатокамерна зйомка, яка дозволяє одночасно фіксувати виконання з різних ракурсів, що забезпечує комплексний аналіз просторових характеристик хореографічного тексту.

У сучасних умовах трансформації освітнього процесу важливо забезпечити не лише технічну можливість використання відеоаналізу, але й сформувати у майбутніх фахівців відповідні компетентності, що дозволять ефективно застосовувати цей інструмент у професійній діяльності. Педагогічний потенціал відеоаналізу виходить далеко за межі технічного удосконалення виконавської майстерності, дозволяючи розвивати критичне мислення, формувати вміння об'єктивно оцінювати власну діяльність, аргументовано висловлювати судження щодо якості виконання.

Аналіз актуальних досліджень. Теоретичні засади професійної підготовки хореографів та розвитку їх рефлексивних умінь активно досліджуються вітчизняними та зарубіжними науковцями. Слід відзначити, що в сучасному науковому дискурсі простежується тенденція до інтеграції традиційних методів хореографічної педагогіки

з інноваційними технологіями, які дозволяють підвищити ефективність навчального процесу.

Сутність професійної рефлексії та її роль у підготовці мистецьких кадрів детально розкриваються в роботах О. М. Олексюк, яка розглядає рефлексію як механізм професійного самовдосконалення та наголошує на необхідності створення спеціальних умов для її розвитку. Дослідниця підкреслює важливість використання сучасних технологій у процесі формування рефлексивних умінь майбутніх фахівців (Олексюк, 2023, с. 229). Особливу цінність у дослідженнях автора становить акцент на зв'язку рефлексії з творчим потенціалом особистості, що є надзвичайно важливим для підготовки фахівців мистецького спрямування.

Теоретичні засади професійної підготовки хореографів висвітлюються в дослідженнях Т. О. Благової, яка наголошує на необхідності впровадження інноваційних технологій у процес формування професійних компетентностей майбутніх балетмейстерів-педагогів. Особливу увагу авторка приділяє розвитку аналітичних здібностей та рефлексивних умінь як ключових компонентів професійної майстерності (Благова, 2018, с. 24). У своїх роботах дослідниця розглядає хореографічну освіту як цілісну систему, що поєднує технічну підготовку з розвитком художньо-творчих здібностей та формуванням педагогічної майстерності.

Л. М. Андрощук досліджує інноваційні підходи до практичної підготовки майбутніх керівників хореографічних колективів, акцентуючи увагу на використанні сучасних технічних засобів навчання. У її роботах висвітлюються особливості організації освітнього процесу з використанням мультимедійних технологій в умовах дистанційного навчання (Андрощук, 2019, с. 215). Важливим аспектом досліджень авторки є обґрунтування методичних підходів до впровадження інноваційних технологій у хореографічну освіту без втрати її специфіки та ціннісних орієнтирів.

Серед зарубіжних досліджень варто відзначити роботи Т. Zubovic, які розкривають потенціал відеоаналізу для розвитку рефлексивної самооцінки в контексті хореографічної освіти. Автор пропонує конкретні методики використання відеозапису для вдосконалення технічної майстерності та розвитку педагогічних навичок (Zubovic, 2021, с. 155). На основі експериментальних досліджень науковець демонструє, як систематичне використання

відеоаналізу впливає на формування об'єктивної самооцінки та здатності до конструктивної самокритики у студентів-хореографів.

Ґрунтовний аналіз практичного застосування стрімінг-технологій у танцювальній освіті представлено в дослідженнях групи науковців під керівництвом Leijen. Вони експериментально довели позитивний вплив систематичного використання відеоаналізу на якість професійної рефлексії та рівень виконавської майстерності (Leijen et al., 2009, с. 172). Результати їхніх досліджень переконливо свідчать про ефективність поєднання традиційних методів навчання з інноваційними технологіями в підготовці фахівців хореографічного профілю.

Мета статті полягає у визначенні рівня готовності здобувачів освіти спеціальності Хореографія до використання відеоаналізу як засобу розвитку професійної рефлексії та розробці рекомендацій щодо його системного впровадження в освітній процес в умовах змішаного навчання.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано комплекс взаємопов'язаних методів:

- теоретичні: аналіз наукової літератури та навчально-методичної документації для визначення стану розробленості проблеми; систематизація та узагальнення теоретичних положень;
- емпіричні: анкетування, інтерв'ювання, спостереження за освітнім процесом, експертне оцінювання для вивчення реального стану використання відеоаналізу;
- статистичні: методи математичної обробки для аналізу отриманих кількісних даних, включаючи описову статистику для визначення відсоткових показників та *t*-критерій Стьюдента для підтвердження достовірності динаміки змін у показниках ($p \leq 0,05$), кореляційний аналіз для виявлення взаємозв'язків між змінними.

Виклад основного матеріалу. Впровадження відеоаналізу в професійну підготовку хореографів суттєво трансформує традиційні підходи до формування виконавської майстерності. На практичному рівні ця технологія реалізується через систему спеціальних організаційно-методичних заходів, що забезпечують ефективне використання відеоматеріалів у навчальному процесі. Як зазначають дослідники, інтеграція відеоаналізу в хореографічну освіту потребує розробки специфічних дидактичних моделей, що враховують особливості візуального сприйняття рухів та їх інтерпретації (Leijen et al., 2009, с. 170).

Важливим аспектом імплементації відеоаналізу є питання технічного забезпечення процесу відеозйомки. Дослідження показують, що якість відеоматеріалу суттєво впливає на ефективність його аналізу, тому вибір оптимальних технічних параметрів зйомки становить окрему методичну проблему. Сучасні підходи передбачають використання багатокамерної зйомки, що дозволяє фіксувати виконання з різних ракурсів, забезпечуючи комплексний аналіз рухів у тривимірному просторі. Як відзначає Л. М. Андрощук, саме багаторакурсний аналіз дозволяє ідентифікувати технічні помилки, непомітні при стандартному спостереженні (Андрощук, 2019, с. 215).

Методичний аспект використання відеоаналізу включає розробку протоколів перегляду та аналізу відеоматеріалів. Важливо структурувати процес аналізу, визначивши чіткі критерії оцінювання різних параметрів виконання. Ефективний протокол відеоаналізу, за спостереженнями практиків, має включати оцінку технічних аспектів (чистота ліній, амплітуда рухів), художніх характеристик (виразність, емоційність), а також специфічних параметрів групового виконання (синхронність, ансамблевість, просторова організація) (Zubovic, 2021, с. 155).

Психолого-педагогічний вимір використання відеоаналізу пов'язаний із формуванням адекватного сприйняття власного виконання. Дослідження психологічних аспектів відеорефлексії виявляють закономірності, що мають важливе значення для організації навчального процесу. Зокрема, встановлено, що початковий етап використання відеоаналізу часто супроводжується психологічним дискомфортом, пов'язаним із розбіжністю між суб'єктивним уявленням про власне виконання та його об'єктивним відображенням у відеозаписі. Подолання цього бар'єру потребує спеціальної психолого-педагогічної підтримки та поступового формування конструктивного ставлення до самоаналізу (Благова, 2018, с. 24).

Теоретичний аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема впровадження інноваційних технологій у хореографічну освіту має комплексний характер і привертає увагу багатьох дослідників. Водночас питання використання відеоаналізу для формування професійної рефлексії майбутніх керівників хореографічних колективів, особливо в умовах змішаного навчання, залишається недостатньо вивченим. Для перевірки гіпотези про взаємозв'язок між систематичним використанням відеоаналізу та розвитком професійної рефлексії, а також для визначення оптимальних педагогічних умов

впровадження відеоаналізу в освітній процес, нами було проведено емпіричне дослідження.

Дослідження проводилося протягом 2024 навчального року на базі кафедри музикознавства, інструментальної та хореографічної підготовки Криворізького державного педагогічного університету. У дослідженні взяли участь 43 здобувачі освіти спеціальності Хореографія різних курсів навчання.

На першому етапі дослідження було проведено діагностику наявного досвіду використання відеоаналізу студентами. Результати представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл використання відеоаналізу по курсах

Курс навчання	Систематичне використання (%)	Епізодичне використання (%)	Не використовують (%)
1-2 курс	15	50	35
3-4 курс	35	45	20

Аналіз даних, представлених у таблиці 1, демонструє суттєву різницю у підходах до використання відеоаналізу між студентами різних курсів. Особливо показовим є зростання частки систематичного використання відеоаналізу на старших курсах (35%) порівняно з молодшими (15%). Це свідчить про поступове усвідомлення студентами потенціалу відеоаналізу для професійного розвитку та формування більш зрілого підходу до самовдосконалення в процесі навчання.

Для глибшого розуміння специфіки використання відеоаналізу було досліджено основні напрями його застосування в навчальній діяльності. Отримані результати представлені в кількісних показниках: найбільша частка студентів (38%) застосовує відеоаналіз для вдосконалення власної виконавської майстерності; для методичної роботи його використовують 21% здобувачів; для аналізу композиційних рішень – 17%; для психологічної підготовки до виступів – 14%; найменш затребуваним виявився напрям педагогічної діагностики (10%).

Таке розподілення пріоритетів у використанні відеоаналізу вказує на необхідність більш системного підходу до його впровадження у процес професійної підготовки, зокрема посилення уваги до його використання в педагогічній та методичній роботі. Виявлений дисбаланс також свідчить про необхідність розробки спеціальних методик, що

дозволять студентам ефективно використовувати потенціал відеоаналізу в усіх аспектах професійної діяльності.

Для комплексної оцінки готовності майбутніх керівників хореографічних колективів до використання відеоаналізу було розроблено систему критеріїв, що охоплює всі аспекти професійної діяльності. Результати оцінювання представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Критерії оцінювання готовності до використання відеоаналізу

Критерій	Показники	Рівень розвитку	Методи діагностики
Мотиваційний	-Усвідомлення важливості відеоаналізу -Прагнення до самовдосконалення -Інтерес до інноваційних технологій	Високий (72%)	Анкетування, інтерв'ю
Когнітивний	-Знання методики відеоаналізу -Розуміння критеріїв оцінювання -Володіння термінологією	Середній (58%)	Тестування, експертна оцінка
Діяльнісний	-Практичні навички роботи з відео -Вміння аналізувати та інтерпретувати -Здатність формулювати рекомендації	Середній (54%)	Практичні завдання, спостереження

Для оцінювання рівнів розвитку кожного критерію використовувалася трирівнева шкала: високий рівень (70-100%), середній рівень (40-69%) та низький рівень (0-39%). Оцінка відбувалася на основі комплексного аналізу результатів діагностики за відповідними методами.

Аналіз результатів оцінювання за розробленими критеріями виявив нерівномірність розвитку різних компонентів готовності до використання відеоаналізу. Найвищі показники спостерігаються за мотиваційним критерієм (72%), що демонструє сформованість позитивного ставлення студентів до використання інноваційних технологій у професійній діяльності та розуміння їх потенціалу для професійного зростання. При цьому когнітивний (58%) та діяльнісний (54%) компоненти демонструють середній рівень розвитку, що

свідчить про необхідність посилення теоретичної та практичної підготовки студентів до використання відеоаналізу.

На основі отриманих результатів дослідження було розроблено систему методичних рекомендацій щодо впровадження відеоаналізу в процес професійної підготовки майбутніх керівників хореографічних колективів. Розглянемо основні педагогічні умови, що забезпечують ефективність цього процесу.

Першою умовою є створення структурованої системи навчальних завдань з використанням відеоаналізу. В таблиці 3 представлено рівні складності та типи завдань для різних етапів навчання.

Таблиця 3

Система навчальних завдань з відеоаналізу

Етап навчання	Тип завдань	Очікувані результати	Форми контролю
Початковий	-Аналіз зразкового виконання -Виявлення базових помилок -Самоаналіз простих елементів	Формування навичок спостереження та базового аналізу	Усний аналіз, письмові звіти
Основний	-Порівняльний аналіз виконання -Аналіз групової взаємодії -Розробка корекційних вправ	Розвиток аналітичних здібностей та методичних навичок	Методичні розробки, презентації
Професійний	-Комплексний аналіз виступів -Створення навчальних відеоматеріалів -Експертна оцінка	Формування професійної експертності	Портфоліо, проєктні роботи

Запропонована система завдань забезпечує поступове ускладнення навичок відеоаналізу та їх інтеграцію в професійну діяльність. На початковому етапі основна увага приділяється формуванню базових навичок спостереження та аналізу. Основний етап характеризується розвитком здатності до порівняльного аналізу та методичної роботи. На професійному етапі студенти опановують експертну оцінку та створення навчальних матеріалів.

Другою важливою умовою є впровадження сучасних технічних засобів та програмного забезпечення для здійснення відеоаналізу. Дослідження показало, що 87% студентів мають доступ до

необхідного обладнання, проте лише 45% володіють навичками роботи зі спеціалізованим програмним забезпеченням.

Третьою умовою ефективного впровадження відеоаналізу є створення методичного забезпечення процесу навчання. Воно має включати детальні інструкції щодо проведення відеозйомки, критерії оцінювання різних аспектів виконавської діяльності, рекомендації з інтерпретації отриманих результатів. Дослідження показало, що саме відсутність чітких методичних рекомендацій є однією з головних перешкод для систематичного використання відеоаналізу.

Не менш важливим аспектом є організація регулярних групових обговорень результатів відеоаналізу. Така форма роботи дозволяє студентам обмінюватися досвідом, розвивати навички професійної комунікації, формувати спільне бачення критеріїв якості виконання. В ході дослідження було встановлено, що групові обговорення значно підвищують мотивацію студентів до використання відеоаналізу та сприяють розвитку їх аналітичних здібностей.

В результаті впровадження розроблених рекомендацій та створення відповідних педагогічних умов було зафіксовано позитивну динаміку у розвитку рефлексивних умінь студентів. На початку експериментального дослідження середні показники рефлексивних умінь становили: самоаналіз виконавської діяльності - 43%, оцінка роботи хореографічного колективу - 39%, методичний аналіз та корекція - 32%. Після впровадження системи завдань з відеоаналізу спостерігалися такі зміни: підвищення якості самоаналізу виконавської діяльності до 75% (зростання на 32%), розвиток здатності до об'єктивної оцінки роботи хореографічного колективу до 67% (зростання на 28%), формування навичок методичного аналізу та корекції виявлених помилок до 67% (зростання на 35%).

Достовірність отриманих результатів підтверджена статистично за допомогою t-критерію Стьюдента. Для самоаналізу виконавської діяльності $t=3.42$ ($p \leq 0,05$), для оцінки роботи хореографічного колективу $t=3.21$ ($p \leq 0,05$), для методичного аналізу $t=3.67$ ($p \leq 0,05$), що свідчить про ефективність запропонованих педагогічних умов і методичних рекомендацій щодо впровадження відеоаналізу.

Важливим результатом дослідження стало виявлення прямої кореляції між систематичністю використання відеоаналізу та рівнем розвитку професійної рефлексії ($r=0.78$, $p \leq 0,05$). Здобувачі освіти, які регулярно застосовували відеоаналіз у своїй навчальній діяльності,

демонстрували більш високий рівень готовності до професійної діяльності та кращі показники у роботі з хореографічним колективом.

В умовах змішаного навчання особливого значення набула можливість асинхронного аналізу відеоматеріалів. Це дозволило здобувачам здійснювати більш детальний аналіз виконавської діяльності, формувати індивідуальний темп професійного розвитку, розвивати навички самостійної роботи та професійної саморефлексії.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Дослідження ефективності відеоаналізу як інструменту формування професійної рефлексії майбутніх керівників хореографічних колективів виявило нерівномірність розвитку різних компонентів готовності студентів до його використання. Хоча більшість здобувачів освіти (72%) демонструють високий рівень мотивації до використання відеоаналізу, їхні практичні навички (54%) та методична підготовка (58%) потребують суттєвого вдосконалення.

Особливу увагу привертає виявлена потреба у розробці спеціалізованої методики використання відеоаналізу для роботи з хореографічним колективом. Майбутні керівники потребують чітких алгоритмів та інструкцій щодо проведення відеозйомки, аналізу групового виконання, оцінки взаємодії між учасниками колективу та корекції виявлених помилок.

Емпіричне дослідження підтвердило ефективність розробленої системи навчальних завдань з використанням відеоаналізу, що забезпечило значне зростання показників рефлексивних умінь студентів (на 28-35%). Виявлено пряму кореляцію між систематичністю використання відеоаналізу та рівнем розвитку професійної рефлексії ($r=0.78$).

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у розробці методики використання відеоаналізу в роботі з хореографічним колективом, створенні системи критеріїв оцінювання групового виконання, дослідженні можливостей інтеграції відеоаналізу з іншими інноваційними технологіями навчання. Особливої уваги потребує вивчення специфіки застосування відеоаналізу в контексті дистанційного навчання та розробка методик асинхронної роботи з відеоматеріалами.

ЛІТЕРАТУРА

Андрощук, Л. М. (2019). Інновації у практичній підготовці майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 1-2, 211–220.

- (Androshchuk, L. M. (2019). Innovations in practical training of future choreography teachers in the system of choreographic-pedagogical education in Ukraine. *Current issues of art education and upbringing*, 1-2, 211-220).
- Благова, Т. О. (2018). Формування професійних компетентностей балетмейстера-педагога у структурі вищої хореографічної освіти: теоретичний аспект. *Вісник ЖДУ імені Івана Франка*, 3(94), 21–26. (Blahova, T. O. (2018). Formation of professional competencies of choreographer-teacher in the structure of higher choreographic education: theoretical aspect. *Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University*, 3(94), 21-26).
- Leijen, Ä., et al. (2009). Streaming video to enhance students' reflection in dance education. *Computers & Education*, 52, 169-176.
- Олексюк, О. М. (2023). Reflection in the structure of future art specialist's professional training. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4(128), 226-233. (Oleksiuk, O. M. (2023). Reflection in the structure of future art specialist's professional training. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 4(128), 226-233).
- Zubovic, T. (2021). Collective Variation in Experience of Video-review for Reflective Self- evaluation in Undergraduate Ballet Education Course. *Croatian Journal of Education*, 23(2), 145-165.

SUMMARY

Nechiporenko Oleksandr. Video analysis as an effective tool for forming professional reflection of future choreographic collective leaders during martial law.

*The article investigates video analysis as an effective tool for forming professional reflection of future choreographic collective leaders during martial law. The research conducted at Kryvyi Rih State Pedagogical University involved 43 students and revealed varying levels of video analysis usage proficiency. The study identified key challenges in implementing video analysis for group work and highlighted the need for developing specialized methodological guidance, particularly in the context of distance learning during martial law.**

The research methodology included theoretical analysis of scientific literature, empirical methods (questionnaires, interviews, observations), and statistical analysis of the obtained data. The study revealed that while 72% of students demonstrate high motivation to use video analysis, their practical skills and methodological preparation require significant improvement. A particularly notable finding was the correlation between systematic use of video analysis and the level of professional reflection development.

The research identified three key conditions for effective implementation of video analysis: creation of a structured system of educational tasks, implementation of modern technical tools and software, and development of comprehensive methodological support. The study found that 87% of students have access to necessary equipment, but only 45% possess skills in working with specialized software.

The developed system of educational tasks includes three levels: initial (basic observation and analysis skills), main (comparative analysis and methodological work), and professional (expert evaluation and creation of educational materials). Implementation of the recommended approaches led to significant improvements in students' reflective abilities, with increases of 32% in self-analysis quality, 28% in group performance evaluation, and 35% in methodological analysis skills.

The findings serve as a foundation for creating comprehensive methodological recommendations for choreographic ensemble leaders and outline prospects for further research in developing video analysis methodology for working with choreographic

collectives, especially in the context of modernizing professional training in contemporary educational challenges.

Key words: video analysis, professional reflection, choreographic education, professional training, distance learning, innovative teaching technologies, martial law.

УДК 37.011.3:378:793.3

Ірина Ткаченко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-7612-1082

DOI 10.24139/2312-5993/2025.01/204-214

ВИЩА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ, ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті висвітлено ключові проблеми та виклики, з якими стикається система вищої хореографічної освіти в умовах воєнного стану. Здійснено комплексний аналіз впливу кризової ситуації на організацію освітнього процесу, зокрема акцентовано увагу на дистанційному навчанні як ключовій формі забезпечення освітнього процесу. На основі застосування загальнонаукових та конкретно-наукових методів дослідження вивчено переваги дистанційного навчання (доступність, безперервність, можливості цифровізації), а також ідентифіковано основні труднощі, такі як технічні обмеження, відсутність фізичної взаємодії між учасниками освітнього процесу, зниження мотивації здобувачів освіти та обмеженість у відпрацюванні практичних навичок.

Акцентовано увагу на інноваційних підходах до адаптації освітніх програм, зокрема інтеграції цифрових технологій, створенні інтерактивних навчальних матеріалів та вдосконаленні педагогічних методик у хореографії. Визначено перспективи подальшого розвитку галузі, зокрема необхідність впровадження нових освітніх підходів, інтеграції міжнародного досвіду, підготовки фахівців з міждисциплінарними компетенціями та розробки стратегій підтримки професійної підготовки майбутніх хореографів у поствоєнний період.

***Ключові слова:** вища хореографічна освіта, воєнний стан, дистанційне навчання, мистецька педагогіка, освітні виклики.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах воєнного стану перед системою вищої хореографічної освіти постали численні виклики, що обумовлюють необхідність пошуку нових підходів до забезпечення безперервності освітнього процесу. Хореографічне мистецтво, як складова культурного життя суспільства, потребує особливої уваги, оскільки саме через мистецтво можливе збереження національної ідентичності, духовного розвитку та підтримки психоемоційного стану молоді. Військові дії призвели до масового переміщення учасників освітнього процесу, руйнування освітньої інфраструктури, обмеження доступу до культурних ресурсів та впровадження дистанційних форматів навчання, які далеко не завжди спроможні повноцінно замінити традиційні форми занять. Такі дії створюють комплексні труднощі,